

4. מדוע, לדעתכם, בחרו המרגלים לבוא דוקא לבית רחב?

5. אילת השואלת

“ותקח האשה את-שני האנשים ותצפנו” (פסוק ד) (ותצפנו – הסתירה אותו).
איזה קשי לשוני מצוי בפסוק זה?

אילת קראה בפרושים:
פרושו של רש"י*: “ותצפנו” – הצפינה כל אחד מהמרגלים במקום אחר.
פרושו של זקוביץ**: בגלל טעות בהעתקה התחלפה ס ב'ו. צריך להיות:
ותצפנם – בלשון רבים.

* רש"י (רבי שלמה יצחקי) – הפרשן החשוב ביותר לתורה ולתלמוד.
חי בדרום צרפת לפני כאלף שנים.

** יאיר זקוביץ – פרופסור למקרא באוניברסיטה העברית בירושלים.
כתב פרושים לאחדים מספרי התנ"ך.

”וּתְטַמְנֵם בְּפִשְׁתֵי הָעֵץ”

הַפְּשֵׁתָהּ הוּא צֶמַח שֶׁבְּגִבְעוּלָיו הֶקְשִׁים נִמְצְאִים סִיבִים. כְּדִי לְהַפְרִיד
אֶת הַסִּיבִים מִהַקְלָפָה מְשָׂרִים אֶת הַגְּבְעוּלִים בְּמִים, וְאַחֲרֵכֶּךָ
מִיבֹשִׂים אוֹתָם בְּשֶׁמֶשׁ. מִסִּיבֵי הַפְּשֵׁתָהּ מְכִינִים חֲבָלִים, חוּטִים
וּבָדִים.

6. הַשְּׂמוּעוֹת עַל קוֹרוֹת בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל הִגִּיעוּ לְאַזְנֵיהָ שֶׁל רָחַב. הִיא יוֹדַעַת עַל...
הַעֲתִיקוּ אֶת הַפְּסוּק הַמְּתָאִים (פְּסוּקִים ט – יא):

א. יִצְיֵאת מִצְרַיִם וְנִס חֲצִית יַם־סוּף:

” _____ ”

ב. הִנְצַחֲנוֹת הַצְּבָאִים שֶׁל בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל:

” _____ ”

ג. עֲלִיוֹנוֹתוֹ שֶׁל אֱלֹהִים:

” _____ ”

ד. פֶּחַד בְּנֵי יִרְיָחוֹ מִפְּנֵי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל:

” _____ ”

ה. כּוֹנְנֵם שֶׁל בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לְכַבֵּשׁ אֶת הָאָרֶץ:

” _____ ”

רונית המשפטינית

7.

רונית דמינה שקראה את ההסכם בין רחב למרגלים (פסוקים יב – כא).

השלימו:

הסכם

בין צד א _____

לבין צד ב _____

צד א

אני, רחב, מתחייבת בזאת לאסוף לביתי את _____

לקשר על חלוני את _____

צד ב

אנחנו, שני המרגלים, מבטיחים בזאת ש _____

ההסכם יתבטל, אם _____

8. מה דעתכם על מעשיה של רחב (הצלת המרגלים)? _____

”ותורדם בחבל בעד החלון... ותאמר להם: הִהָרָה לְכוּ...
 ויאמרו אליה האנשים: נקים אנחנו משבעתך...” (פסוקים טו – כ).
 אילת שאלה: האם יתכן שאחרי שירדו המרגלים בחבל, הם עמדו מחוץ
 לעיר מתחת לחלונה של רחב והשמיעו בקול רם את תנאי ההסכם, ובכך
 ספנו את חייהם? מה עוד שרב הדברים, שהם משמיעים בחשכת הליל, הם
 חזרה על מה שהסכם ביניהם ובין רחב קדם!

ענו לאילת:

אילת קראה בפרושים:

פרושו של אברבנאל*:

המרגלים התחילו בפני רחב לא רק
 בהיותם בביתה, כשסכנת מות רחפה על
 ראשם, אלא גם פשיצאו לחפשי ויכלו
 להמלט על נפשם.

פרושם של אליצור** ואחיטוב***:

רחב והמרגלים נהלו שיחה אחת בלבד, שהתקיימה בביתה.

פסוקים טו – כ הם חזרה על אותה השיחה.

* דון יצחק אברבנאל – פרשן ידוע לתנ"ך. חי לפני כ־500 שנים בספרד ובפורטוגל, ושמש כשר
 האוצר של מלך פורטוגל.

** יהודה אליצור (1911 – 1998) – פרופסור למקרא באוניברסיטת בראילן. עסק בחקר ידיעת
 הארץ ותולדות עם ישראל בתקופת המקרא.

*** שמואל אחיטוב – פרופסור למקרא באוניברסיטת בנג'וריון בבאר־שבע. ערך את
 האנציקלופדיה המקראית ופרש את ספר יהושע.

יְרִיחוֹ – עִיר־מְדִינָה

חֲנוֹ קָרָא בְּאַנְצִיקְלוֹפֵדְיָהּ, שֶׁבְּתְּקוּפַת יְהוֹשֻׁעַ הִיְתָה אֶרֶץ כְּנָעַן מְחֻלָּקֶת לְעָרִים. לְעִיר הָיָה מֶלֶךְ מְשָׁלָה, צָבָא מְשָׁלָה וְשֹׁטַח מְשָׁלָה. תּוֹשְׁבֵי הָעִיר וְהַכְּפָרִים שֶׁמִּסְבִּיבָה הַתְּפָרֵנְסוֹ מְחַקְלָאוֹת אוֹ מִמְסָחֵר. הָיוּ עָרִים שֶׁתּוֹשְׁבֵיהֶן בָּנוּ סְבִיבֵן חוֹמוֹת לְשֵׁם הַגָּנָה. בְּשַׁעַת סַכְּנָה מֵהָרוּ הַתּוֹשְׁבִים אֶל הָעִיר, סָגְרוּ אֶת שְׁעָרֶיהָ וְחָשׂוּ מוֹגְנִים. כָּל עִיר כְּזוֹ תִּפְקָדָה כְּמוֹ מְדִינָה קִטְנָה, וְלִכֵּן הִיא נִקְרָאָה "עִיר־מְדִינָה".

מִצְאוֹ בַּפֶּרֶק הוֹכֵחֹת שִׁירִיחוֹ הִיְתָה עִיר־מְדִינָה.

ינאי קרא את הבטוי "וימס לבבנו" (פסוק יא) – בטוי המראה את פחדם של תושבי יריחו מפני בני־ישראל. ינאי מכיר בטויי פחד נוספים, בהם רגש הפחד מתבטא בתופעות גופניות:

● לבי הלם בחזקה.

● שערי סמר.

● ידי רעדו.

● שני נקטו.

● דמי קפא בעורקי.

- א. מתחו קו מתחת לחלקי הגוף, שבהם נפר הפחד בבטויים שלמעלה.
- ב. ספרו על מקרה שבו תקפו אתכם פחד גדול. תארו את התופעות הגופניות שחשיתם.

חברו בקו כל בטוי לפרשו.

לרגל, לחקר את הארץ.	"חרש"
בסתר.	"לחפור את הארץ"
הוא עצמו יהיה אשם במותו.	"ועשינו עמך חסד ואמת"
נעשה לך טובה כפי שהבטחנו.	"דמו בראשו"

תקות חוט השני

המלה תקוה היא מלשון קו, חבל דק.

א. איֵלַת נִזְכְּרָה שֶׁיְהוֹשֻׁעַ הָיָה אֶחָד מִשְׁנַיִם-עָשָׂר הַמְּרַגְּלִים, שֶׁשָּׁלַח מֹשֶׁה. איֵלַת עֲרֹכָה הַשׁוֹאֵה בֵּין הַמְּרַגְּלִים שֶׁשָּׁלַח מֹשֶׁה (בְּמַדְבַּר פָּרָק יג) לְבִין הַמְּרַגְּלִים שֶׁשָּׁלַח יְהוֹשֻׁעַ. הַשְּׁלִימוּ בַּטְּבֵּלָה:

הַמְּרַגְּלִים שֶׁשָּׁלַח יְהוֹשֻׁעַ (יְהוֹשֻׁעַ ב)	הַמְּרַגְּלִים שֶׁשָּׁלַח מֹשֶׁה (בְּמַדְבַּר יג)	
_____	_____	כַּמָּה מְרַגְּלִים נִשְׁלַחוּ?
_____ _____ _____	_____ _____ _____	מָה הָיְתָה מִטְּרַת הַשְּׁלִיחוֹת?
_____ _____	_____ _____	מִי יָדַע עַל שְׁלִיחוֹת הַרְגוֹל? (רְמִזִּים: מֹשֶׁה, יְהוֹשֻׁעַ, הָעָם, הַמְּרַגְּלִים).
_____ _____	_____ _____	הָאֵם בָּצְעוּ אֶת הַשְּׁלִיחוֹת כַּנְדָּרֵשׁ?

ב. מֵדוּעַ, לְדַעְתְּכֶם, שָׁלַח יְהוֹשֻׁעַ רַק שְׁנַיִם מְרַגְּלִים? _____

ג. יְהוֹשֻׁעַ שָׁלַח אֶת הַמְּרַגְּלִים חָרָשׁ, לֵאלֹא יִדְעַת הָעָם, כִּי _____

ד. איֵלַת גִּלְתָּה שְׁמִשָּׁה וַיְהוֹשֻׁעַ נִקְטָו פְּעֵלָה דוֹמָה.

גִּזְרוּ אֶת הַמְּשַׁפְּטִים מִדְּפֵי הַגְּזִירָה, וְהַדְּבִיקוּ בַּטְּבֵּלָה שְׁבַע־מֵאוֹת 92.

יריחו בימינו

חנן אסף מידע על העיר יריחו בימינו.
התאימו את קטעי המידע לתמונות שבעמוד הבא.
כתבו ליד כל קטע את מספר התמונה המתאים לו.

יריחו נמצאת מצפון לים המלח באזור חם מאוד, שיוורדים בו מעט גשמים. מעינות רבים נובעים בסביבתה.

שפע המים והחם הרב הם תנאים טובים לגדול עצי תמר. יריחו הייתה ידועה בעצי התמר שגדלו בה, ולכן נקראה "עיר התמרים".

ביריחו נמצא תל עתיק. נערכו בו חפירות ארכיאולוגיות, ונמצאו בו שכבות רבות, המעידות על ישובים שנבנו זה על חרבות זה.

בימינו נמצאת יריחו בתחום הרשות הפלסטינית, וכמו בכל עיר ערבית יש בה שוק.

אספו מידע נוסף על יריחו ממקורות נוספים: עתונים, אנציקלופדיות ואינטרנט.

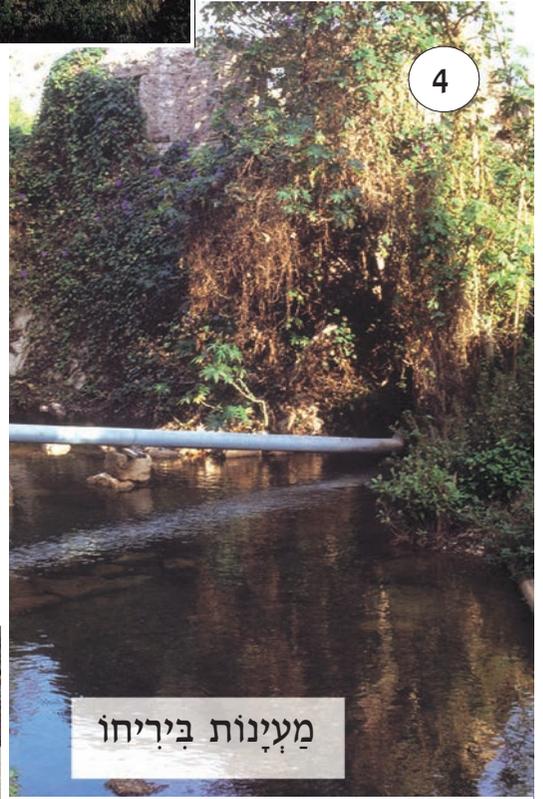
עיר התְּמָרִים

1

2

חֲפִירוֹת בְּתַל יַרְיָחוֹ

4

מַעֲיֵנוֹת בִּירְיָחוֹ

3

הַשּׁוּק בִּירְיָחוֹ

פֶּרֶק ג

בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל חוֹצִים אֶת נְהַר הַיַּרְדֵּן

חוֹן הַמְדָּמִין

1.

חוֹן דָּמִין שֶׁשָּׁמַע תְּגוּבוֹת מִפִּי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל, לְאַחַר שֶׁיְהוֹשֻׁעַ הוֹדִיעַ לָהֶם שֶׁבְּקֶרֶב יַעֲבְרוּ אֶת נְהַר הַיַּרְדֵּן וַיִּפְּנְסוּ לָאָרֶץ כְּנַעַן.

מָה יִקְרָה אִם

זֶה מִזְכִּיר לִי _____

כְּדָאֵי שֶׁ _____

אֲנִי חוֹשֵׁשׁ מ

אֲנִי מֵאֲמִינָה

אֲנִי בְּטוֹחָה שֶׁ

2. השלימו (העזרו בפסוקים א – ה):

השׁוֹטְרִים עָבְרוּ בַּמַּחֲנֶה וְקָרְאוּ:

מָחַר עוֹמְדִים אַתֶּם לַחֲצוֹת אֶת נְהַר _____ . ראשׁוֹנִים יִלְכוּ

הַ _____ נוֹשְׂאֵי _____ , וְאַתֶּם תִּצְעְדוּ

אַחֲרֵיהֶם. אָסוּר יִהְיֶה לָכֶם לְהִתְקַרֵּב אֶל אַרְוֹן הַבְּרִית. עֲלֵיכֶם לִשְׁמֹר עַל

מִרְחָק שֶׁל _____ אִמָּה מִמֶּנּוּ.

יְהוֹשֻׁעַ צִוָּה:

עֲלֵיכֶם לְ _____ , כִּי מָחַר יַעֲשֶׂה ה' בְּקִרְבְּכֶם נִפְלְאוֹת.

נהר הירדן

חננו קרא באנציקלופדיה שנהר הירדן הוא הנהר הגדול ביותר בארץ ישראל. השלגים המפשירים בהרי החרמון והגשמים זורמים בשלשה נחלים:

נחל החרמון (בניאס), נחל דן ונחל שניר (חצבאני). שלשת הנחלים מתחברים לנהר אחד – הירדן. הירדן זורם מהצפון, נכנס לכנרת, יוצא ממנה וממשיך לזרם דרומה ונשפך לים המלח.

האזור שממערב לירדן נקרא "עבר הירדן המערבי", והאזור שממזרח לירדן נקרא "עבר הירדן המזרחי".

בעונת הגשמים ובאביב הנהר עמוק וזרמו חזק. בעונת הקיץ הנהר רדוד וזרימתו אטית, וכך אפשר לחצות אותו ברגל בכמה מקומות. מקומות אלה מזכרים בתנ"ך בשם "מעברות הירדן".

א. צבעו במפה שבעמוד 21 בצבע כחול את נהר הירדן ונתיב זרימתו.

ב. כתבו במפה: עבר-הירדן המערבי, עבר-הירדן המזרחי.

ג. מתי חצו בני-ישראל את הירדן (פסוק טו)?

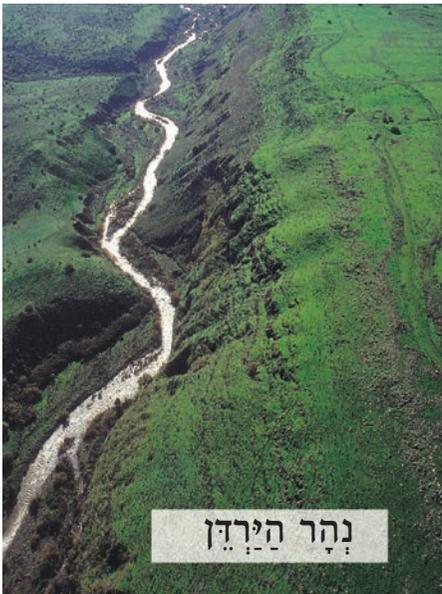
ד. העתיקו את הפסוק המתאר את המים

הרבים בירדן. "

ה. תוכלו לאסוף מידע נוסף על נהר

הירדן במקורות נוספים: אנציקלופדיות,

אינטרנט ועיתונים.

נהר הירדן

חזן דמיון שראה את בני־ישראל חוצים את הירדן, וכתב על כך.

השלימו:

עומד אני על גדת הירדן עם כל בני־ישראל. המים בירדן רבים ושופכים.

הנה הכהנים יורדים אל המים

נהר הירדן

הינדעת?!

הנהר נקרא ירדן,

כי הוא יורד מן. (חז"ל)

איֵלַת הַשׁוֹאֵלַת

5.

א. איֵלַת שׁוֹאֵלָה: בְּמָה דוֹמָה גֵּס חֲצִיַּת הַיֶּרֶדוֹן לְגֵס חֲצִיַּת יַם־סוּף?

עֲזְרוּ לְאֵיֵלַת לַעֲרוֹךְ הַשׁוֹאֵה בֵּין שְׁנֵי הָאֲרוּעִים:

● גִּזְרוּ מִדְּפֵי הַגְּזִירָה אֶת הַפְּסוּקִים.

● מִיָּנוּ אוֹתָם לְפִי שְׁנֵי הָאֲרוּעִים.

● סִדְרוּ אוֹתָם בְּרֻצָּף הַנִּכּוֹן.

● הִדְבִּיקוּ אוֹתָם בְּטַבָּלָה.

גֵּס חֲצִיַּת הַיֶּרֶדוֹן (יְהוֹשֻׁעַ פָּרַק ג')	גֵּס חֲצִיַּת יַם־סוּף (שְׁמוֹת פָּרַק יד פְּסוּקִים כא – כב)
<div style="border: 1px solid red; height: 100px;"></div>	<div style="border: 1px solid red; height: 100px;"></div>
<div style="border: 1px solid red; height: 100px;"></div>	<div style="border: 1px solid red; height: 100px;"></div>
<div style="border: 1px solid red; height: 100px;"></div>	<div style="border: 1px solid red; height: 100px;"></div>

ב. לְיְהוֹשֻׁעַ וּלְמֹשֶׁה נַעֲשֶׂה גֵּס דוֹמָה.

גִּזְרוּ מִדְּפֵי הַגְּזִירָה אֶת הַמְּשַׁפְּטִים וְהִדְבִּיקוּ בְּטַבָּלָה שְׁבַעֲמוֹד 92.

חן דמיון שהוא עתונאי, המראין את יהושע.
כתבו את התשובות של יהושע.

ש. זה עתה חצינו את הירדן בחרבה! לעינינו התרחש נס! מה הרגשתך?

ת.

ש. עמים רבים שוכנים בכנען. כיצד נצליח להתגבר עליהם?

ת.

ש. מאין לך שהעם ילך אחריך ויעשה כדברך, כפי שעשה עם משה?

ת.

אילו שאלות נוספות הייתם שואלים את יהושע?

ש.

ת.

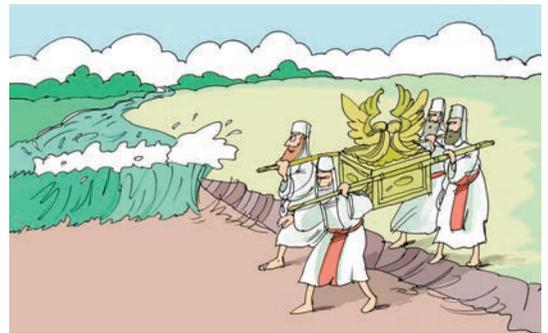
ש.

ת.

פָּרֶק ד

בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל חוֹצִים אֶת הַיַּרְדֵּן
וְחוֹנִים בְּגִלְגָּל (פְּסוּקִים טו-כד).

1. לְפָנֵיכֶם צִיּוּרִים הַמְתַּאֲרִים אֶת נֶס חֲצִית הַיַּרְדֵּן. רְשְׁמוּ לְיָד כָּל צִיּוּר אֶת
מִסְפְּרוֹ לְפִי סֵדֵר הַהִתְרַחֲשׁוֹת. כְּתֹבוּ בְּקִצְרָה עַל הַהִתְרַחֲשׁוֹת בְּכָל צִיּוּר.

אַרוֹן הַבְּרִית

חנוּן קרא באַנְצִיקְלוֹפֵדִיָּה, שְׁאַרוֹן הַבְּרִית עָמַד בְּקֶדֶשׁ הַקְּדָשִׁים שֶׁל אֵהָל מוֹעֵד. הִנְחוּ בוֹ לוחות הַבְּרִית, שֶׁהֵם הָעֵדוּת לַבְּרִית שֶׁנִּכְרְתָה בֵּין עַם יִשְׂרָאֵל לַאֱלֹהִים. לָכֵן נָתַן לְאַרוֹן גַּם הַשֵּׁם "אַרוֹן הָעֵדוּת".

הָאַרוֹן הָיָה עָשׂוּי מַעֲצֵי שֹׁטִים, וּמִצָּפָה מִבַּפְּנִים וּמִבַּחוּץ בְּזָהָב טָהוֹר. אֶת חֲלָקוֹ הָעֲלִיוֹן כִּסְתָה כַּפֹּרֶת זָהָב, וּמִשְׁנֵי קְצוֹתֶיהָ עָמְדוּ שְׁנֵי כְּרוּבִים (מְלֹאכִים) הַמְּסוֹכְכִים בְּכַנְפֵיהֶם עַל הַכַּפֹּרֶת.

א. שְׁנֵי שִׁמוֹת לְאַרוֹן שֶׁנִּשְׂאוּ הַכְּהֻנִּים:

_____ , _____

ב. מִדּוּעַ נָתַנוּ לְאַרוֹן שִׁמוֹת אֱלֹהִים?

ג. מִדּוּעַ נִצְטָווּ בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל לְשַׁמֵּר מְרַחֵק מִן הָאַרוֹן?

ד. מַה מְסַמֵּל אַרוֹן הַבְּרִית?

ה. תּוֹכְלוּ לְמַצֵּא מִיָּדַע נוֹסֵף עַל אַרוֹן הַבְּרִית בְּמִקְרוֹת נוֹסְפִים: אַנְצִיקְלוֹפֵדִיּוֹת וְאִינְטֵרְנֵט.

3. עבודה במפה בעמוד 21.

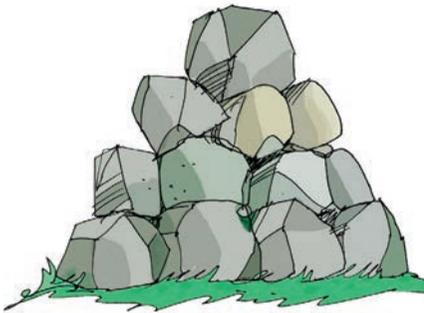
סמנו בקו את דרכם של בני־ישראל מהשטים למקום החנייה הראשון.

4. חז המדמיון

חז דמיון שראה את הגלעד שהקימו בני־ישראל בגלגל.

השלימו:

גלעד זה הוקם על־ידי _____

בתאריך: _____

לזכר: _____

שתיים־עשרה אבני הגלעד הובאו מ _____

גל – ערמת אבנים. עד – סימן למזכרת.

גלעד – מצבת זכרון.

גם בימינו נוהגים לבנות מבנים ולהציב מצבות זכרון, כדי לזכר ארועים ואישים חשובים ולהנציח אותם. מבנה או מצבה כאלה נקראים אנדרטה או יד.

פֶּרֶק ה'

מִלְאָךְ ה' נִגְלָה לַיהוֹשֻׁעַ

(פְּסוּקִים יג – טו)

1. מִלְאָךְ ה' נִגְלָה לַיהוֹשֻׁעַ.

הַשְּׁלִימוּ בַתְּמוֹנוֹת אֶת דִּרְהָשֵׁיחַ בֵּין יְהוֹשֻׁעַ וְהַמִּלְאָךְ בְּשִׁפְתַי הַתְּנַ"ךְ.

איִלַּת הַשּׁוֹאֵלַת

2.

א. המִּלְאָךְ אָמַר לַיהוֹשֻׁעַ: "אֲנִי שֶׁר־צָבָא־ה', עֲתָה בָּאתִי". אֵין הַמִּלְאָךְ מִסְבִּיר לָשֵׁם מָה בָּא.

איִלַּת קְרָאָה בְּפִרוּשׁ רֶש"י: צְרִיךְ לְהוֹסִיף לַמְשַׁפֵּט אֶת הַמִּלָּה "לְעִזְרַתְךָ", כְּלוּמַר: "עֲתָה בָּאתִי לְעִזְרַתְךָ".

לְפִי פִרוּשׁ רֶש"י, הַמִּלְאָךְ הִתְגַּלָּה לַיהוֹשֻׁעַ כְּדִי

ב. איִלַּת עֲרָכָה הַשּׁוֹאֵה בֵּין הַתְּגִלוֹת ה' לְמֹשֶׁה לְבֵין הַתְּגִלוֹת הַמִּלְאָךְ לַיהוֹשֻׁעַ.

הַשְּׁלִימוּ בְּטִבְלָה:

הַתְּגִלוֹת הַמִּלְאָךְ לַיהוֹשֻׁעַ (יְהוֹשֻׁעַ פָּרַק ה' פְּסוּקִים יג – טו)	הַתְּגִלוֹת ה' לְמֹשֶׁה (שְׁמוֹת פָּרַק ג' פְּסוּקִים א – יד)	
(פְּסוּק יג) _____ _____	(פְּסוּק א) _____ _____	הֵיכֵן הִיְתָה הַהִתְגַּלוֹת?
(פְּסוּק יג) _____ _____	(פְּסוּק ב) _____ _____	מָה הָיָה הַמְּרָאָה שֶׁנִּתְגַּלָּה?
(פְּסוּק יד) _____ _____	(פְּסוּק י) _____ _____	מָה הִיְתָה מִטְרַת הַהִתְגַּלוֹת?
(פְּסוּק טו) _____ _____	(פְּסוּק ח) _____ _____	מָה נֶאֱמַר?

ג. בהתגלות ליהושע אמר המלאך אותן מלים שאמר ה' למשה. חזרה זו
באה להראות ליהושע ש

ד. יהושע זכה להתגלות, כמו משה. גזרו מדפי הגזירה את המשפטים
והדביקו אותם במקום המתאים בטבלה שבעמוד 92.

ינאי הלשונאי

3.

ינאי קרא את המשפט: "הלנו אתה אם-לצרינו".
משפט זה הנו משפט שאלה.

בדקו:

האם יש בסוף המשפט סימן שאלה?
האם יש בתחלת המשפט מלת שאלה?
את מקומה של מלת השאלה תופסת האות ה"א – היא ה"א השאלה,
הבאה לציין שאלה או תמיהה והשתוממות.
ינאי נזכר בשלושה משפטי שאלה מהתורה, המתחילים בה"א השאלה.

א. צבעו את ה"א השאלה בכל אחת מהשאלות הבאות.
ב. כתבו מי אמר למי כל משפט.

"השמר אחי אנכי?" (בראשית פרק ד פסוק ט) ל _____ .

"העוד לכם אח?" (בראשית פרק מג פסוק ו) ל _____ .

"הלהרגני אתה אמר כאשר הרגת את-המצרי?" (שמות פרק ב פסוק יד)

ל _____ .

ג. חברו שני משפטי שאלה, המתחילים בה"א השאלה.
